

โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 7

สุพัตรา บุญเยี่ยม¹, สุกัญท์ เจียรวาปี², ชาตรี เมธารธาธิ³

(วันที่รับบทความ: 28 ธันวาคม 2565, วันที่แก้ไข: 7 เมษายน 2566, วันที่ตอบรับ 19 เมษายน 2565)

บทคัดย่อ

เด็กปฐมวัยเป็นทรัพยากรสำคัญของสังคม เด็กจึงต้องมีพัฒนาการเต็มศักยภาพเพื่อให้เติบโตเป็นคนดี มีคุณภาพและมีความสุข สร้างสรรค์และทำประโยชน์ต่อสังคมได้ในอนาคต ในช่วงปี พ.ศ. 2558 ถึงปัจจุบัน เครื่องมือที่กระทรวงสาธารณสุขใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย แต่พบว่า เล่มคู่มือหนา ตัวหนังสือในแต่ละหน้ามีเนื้อหามากไป ตัวหนังสือเล็ก มีศัพท์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เข้าใจได้ยาก ไม่สะดวกต่อการใช้ของผู้เลี้ยงดูเด็ก กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น กรมอนามัย จึงได้พัฒนาและจัดทำคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูที่เป็นปู่ย่าตายายขึ้น เมื่อดำเนินการคู่มือฯ ไปให้ผู้เลี้ยงดูเด็กทดลองใช้ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 7 และติดตามประเมินพัฒนาการเด็กจากการศึกษาประสิทธิผลของคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็กปู่ย่าตายาย พบว่า เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่อง จึงนำคู่มือฯ มาพัฒนาเป็นโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทำให้การเข้าถึงและความครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมและประเมินพัฒนาการเด็กของผู้เลี้ยงดูทำได้เพิ่มขึ้น โดยจุดเด่นของโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนี้คือ สามารถคำนวณอายุและเลือกช่วงประเมินพัฒนาการของเด็กให้ผู้เลี้ยงดูได้ทุกคนสามารถเข้าใจโปรแกรม แม้คู่มือฯหรือโปรแกรมพัฒนาโดย ศูนย์อนามัยที่ 7 แต่ทุกเขตสุขภาพสามารถใช้โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนี้ได้ ซึ่งผู้พัฒนามองประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย หากผู้เลี้ยงดูมีทางเลือกหรือนวัตกรรมในการส่งเสริม เฝ้าระวัง และประเมินพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงและเลือกใช้ได้ เด็กปฐมวัยในความเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงดูก็จะมีพัฒนาการที่สมวัย

คำสำคัญ: ประเมิน, พัฒนาการ, เด็กปฐมวัย

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ, ²นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ³นายแพทย์เชี่ยวชาญ ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น
Corresponding author : สุพัตรา บุญเยี่ยม email : supattra4422@gmail.com

The Early Childhood Developmental Assessment Program in The Area Health Region VII

Supattra Boonjeam¹, Sukan Jiarawapi² Chatree Matatratip³

(Receive 28th Decemberr 2022; Revised: 7th April 2023; Accepted 19th April 2023)

Abstract

Early childhood is an important resource for society, who must have full development, to grow up with quality and happiness that can create and contribute to society. The Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM), a tool used by the Ministry of Public Health from 2015 to the present to assess early childhood development, is thick, has too much information on each page, small letters, and words that are challenging for caregivers to understand in both Thai and English. As a result, it is difficult for caregivers to use. Maternal and child health department in regional health promotion center 7 khon kaen has developed the early childhood developmental surveillance and promotion manual for grandparents. While the manual was being tested on a caregiver in the area health region VII, early childhood development was monitored. It was discovered that the children were developing more normally. Therefore, to have access to and coverage of child development promotion and assessment by caregivers, as well as to accomplish more, the manual's development was continued into the early childhood developmental assessment program. The key feature of the early childhood developmental assessment program is the ability to estimate age and select a range to evaluate the child's development for the caregiver and anybody can use the tool. Even though it was created by the regional health promotion center 7 Khon Kaen, any regional health facility can use it. The developer believes that early childhood children will benefit most if caregivers have options or innovations in promotion, surveillance, and assessment that are accessible and selectable to early childhood in the caregiver's care and promote normal development.

Keywords: Assessment, Developmental, Early childhood

¹Registered Nurse (Professional level), ²Public Health Technical Officer (Professional level)

³Medical Physician (Practitioner level) Regional Health Promotion Center 7 Khon kaen

Corresponding author : Supattra Boonjeam email : supattra4422gmail.com

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรสำคัญของสังคม เด็กจึงต้องมีพัฒนาการเต็มศักยภาพเพื่อให้เติบโตเป็นคนดี มีคุณภาพและมีความสุข สร้างสรรค์และทำประโยชน์ต่อสังคม การสำรวจพัฒนาการเด็กอายุ 1-5 ปี ของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย ปี 2560 ด้วยการใช้เครื่องมือ Denver II⁽¹⁾ พบว่าภาพรวมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทยสมวัย ร้อยละ 70 โดยพื้นที่ภาคเหนือมีพัฒนาการสมวัยสูงสุดประมาณร้อยละ 85 ที่น่าเป็นห่วงคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพัฒนาการสมวัยอยู่ที่ ร้อยละ 50 - 60 เท่านั้น ในปี 2564 มีการสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 7 ด้วยเครื่องมือ Denver II พบว่า เด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 7 มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 56.8⁽²⁾ ในส่วนของการเลี้ยงดู มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่า เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้าเกิดจากปัญหาสำคัญคือ ขาดการเลี้ยงดูและกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสม⁽³⁾ ดังนั้นพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงดูจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างเด็กคุณภาพที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผลการดำเนินงานพัฒนาการเด็กปฐมวัยของเขตสุขภาพที่ 7 ปีงบประมาณ 2564 ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด⁽⁴⁾ ได้แก่ การคัดกรองพัฒนาการเด็กได้มากกว่า ร้อยละ 90 คัดกรองเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าได้มากกว่า ร้อยละ 20 การติดตามเด็กพัฒนาการสงสัยล่าช้าได้มากกว่า ร้อยละ 90 และเด็กมีพัฒนาการสมวัยได้มากกว่า ร้อยละ 85 แต่มีข้อสังเกตว่า พบเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 40.97 ซึ่งตัวชี้วัดตั้งเป้าหมายไว้ที่ มากกว่า ร้อยละ 20 ซึ่งสูงที่สุดในประเทศ มากกว่าเขตสุขภาพอื่น สะท้อนให้เห็นว่า การเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการโดยพ่อแม่ และผู้เลี้ยงดูยังไม่ดีพอ

เครื่องมือสำคัญที่กระทรวงสาธารณสุขใช้ในการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตั้งแต่ปี 2558 จนถึงปัจจุบัน คือ คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย: Development Surveillance and Promotion Manual (DSPM)⁽⁵⁾ เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของคู่มือพบว่า เล่มคู่มือหนา ตัวหนังสือในแต่ละหน้ามีเนื้อหามากไป มีศัพท์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ผู้สูงอายุไม่เข้าใจ ตัวหนังสือเล็ก ไม่สะดวกต่อการใช้สำหรับผู้เลี้ยงดูเด็ก โดยบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่เป็น ปู่ย่า ตายาย ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงดูเด็กที่เป็น ปู่ย่า ตายาย ได้เฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างแท้จริง กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น ได้พัฒนาและจัดทำคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็ก ปู่ย่า ตายาย ขึ้น⁽⁶⁾

ภาพของคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็กปู่ย่าตายาย ที่นำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาประสิทธิผลของคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็กปู่ย่าตายาย โดยได้ทดลองใช้คู่มือฯ วิเคราะห์ประสิทธิผลของคู่มือฯ เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กก่อนและหลังได้รับคู่มือฯ พบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากผู้เลี้ยงดูที่ได้รับคู่มือฯ มีพัฒนาการสมวัยมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากผู้เลี้ยงดูที่ไม่ได้รับคู่มือฯ 3.9 เท่า 95%CI 1.26 - 6.75, P value 0.004 (ตรวจด้วย Denver II) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากผู้เลี้ยงดูที่ได้รับคู่มือฯ มีพัฒนาการสมวัยมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากผู้เลี้ยงดูที่ไม่ได้รับคู่มือฯ 2.1 เท่า 95%CI 1.44 - 2.71, P value 0.018 (ตรวจด้วย DSPM) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากผู้เลี้ยงดูที่ได้รับคู่มือฯ มีพัฒนาการสมวัยมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากผู้เลี้ยงดูที่ไม่ได้รับคู่มือฯ 2.5 เท่า 95%CI 1.16 - 4.17, P value 0.034 (ตรวจด้วย DSPM และ Denver II) สรุปคือ คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็กปู่ย่าตายาย มีประสิทธิผลที่ดีเมื่อผู้เลี้ยงดูได้ใช้ในการส่งเสริมและเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กสามารถส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้นได้⁽⁷⁾

จากการทดลองใช้คู่มือฯ ในพื้นที่ ปี 2564 พบสิ่งที่เป็นข้อด้อยของคู่มือฯ คือ การคำนวณอายุและการเลือกช่วงอายุในการประเมินพัฒนาการเด็ก หากผู้เลี้ยงดูคำนวณอายุเด็กไม่ถูกต้องจะเลือกช่วงประเมินอายุพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้อง ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้ปรึกษาหน่วยเทคโนโลยีสารสนเทศและผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น จึงนำมาสู่การพัฒนาคู่มือฯ เป็นโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 7 ขึ้น เพื่อให้การเข้าถึงและความครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมและประเมินพัฒนาการเด็กของผู้เลี้ยงดูทำได้เพิ่มขึ้น โดยจุดเด่นของโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนี้ สามารถคำนวณอายุและเลือกช่วงประเมินพัฒนาการของเด็กให้ผู้เลี้ยงดูได้ ทุกคนสามารถเข้าใช้โปรแกรม แม้คู่มือฯ หรือโปรแกรมพัฒนาโดย ศูนย์อนามัย ที่ 7 แต่ทุกเขตสุขภาพสามารถใช้โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนี้ได้ ซึ่งผู้พัฒนาโปรแกรมฯ มองประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย หากผู้เลี้ยงดูมีทางเลือกหรือนวัตกรรมในการส่งเสริมเฝ้าระวัง และประเมินพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงและเลือกใช้ได้ เด็กปฐมวัยในความเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงดูก็จะมีพัฒนาการที่สมวัย โดยมีวิธีการเข้าใช้โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตัวอย่างการเข้าใช้งาน วิธีการใช้งาน การรายงานผลการประเมินพัฒนาการดังนี้

การเข้าใช้โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

1. เข้าเว็บไซต์ผ่านลิงค์

<https://hpci.anamai.moph.go.th/hl/MomChild/MChDefault.aspx>

2. สแกนผ่าน QR CODE

ตัวอย่างการเข้าใช้งาน

hpci.anamai.moph.go.th/hl/MomChild/MChDefault.aspx

โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ผู้ใช้งานทั่วไป (ยังไม่ Login)

ผ่านเข้าระบบ (สำหรับเด็ก)

ประเมินพัฒนาการเด็กทุกช่วงวัย ตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (DSPM)

<p>ประเมินพัฒนาการเด็กทุกช่วงวัย (DSPM)</p> <p>ประเมินพัฒนาการเด็ก และบันทึกผลการประเมินไว้ ต้องลงทะเบียนเด็ก</p>	<p>ประเมิน แบบไม่บันทึกข้อมูล ตาม DSPM</p> <p>ทดสอบประเมินพัฒนาการเด็ก แบบไม่บันทึกข้อมูล ไม่ต้องลงทะเบียนเด็ก</p>	<p>คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM)</p> <p>คู่มือการประเมิน DSPM</p>
---	--	--

วิธีการใช้งาน

1. หากไม่ต้องการบันทึกข้อมูลเด็ก ต้องการประเมินแค่พัฒนาการตามช่วงอายุนั้น กดสัญลักษณ์เด็กตัวสีดำ

โปรแกรมจะแสดงพัฒนาการแต่ละช่วงอายุให้เลือก

hpci.anamai.moph.go.th/hl/MomChild/ChAgeGrpEv.aspx

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย (แบบไม่บันทึกข้อมูล)

ประเมินโดย **ผู้รับกวดเด็ก**

วันกวดครั้งที่ประเมิน: อายุเด็ก:

กำหนดไว้: ช่วงวันที่เด็กที่สามารถประเมินได้ 25 ธันวาคม 2558 - 24 ธันวาคม 2565

[ประเมิน](#)

ประเมินโดย **เด็กช่วงอายุ**

กรุณานั่งลง ช่างโยนลูกบอล เพื่อตรวจพัฒนาการ

<p>1 เดือน</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>	<p>2 เดือน</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>	<p>4 เดือน</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>	<p>6 เดือน</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>
<p>8 เดือน</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>	<p>9 เดือน</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>	<p>1 ปี (12 เดือน)</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>	<p>1 ปี 3 เดือน (15 เดือน)</p> <p>ค่าประเมินการประเมิน</p> <p>ประเมิน</p>

2. หากต้องการบันทึกข้อมูลเด็ก ต้องการติดตามพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง **กดสัญลักษณ์เด็กตัวสีแดง**

ประเมินพัฒนาการเด็กทุกช่วงวัย (DSPM)

ประเมินพัฒนาการเด็ก และบันทึกผลการประเมินไว้

ต้องลงทะเบียนเด็ก

โปรแกรมจะแสดง การยืนยันตัวตนเด็กที่จะประเมิน

ยืนยันตัวตนเด็กที่จะประเมิน

ชื่อ นามสกุล, หรือเลขประจำตัวประชาชน

[ผ่านเข้าระบบ](#) [ยกเลิก](#)

ลงทะเบียนเด็กรายใหม่ (กรณียังไม่เคยลงทะเบียน)

ให้ท่านลงทะเบียนเด็กรายใหม่

ทำการยืนยันตัวตนเด็ก ครั้งเดียว ระบบจะบันทึกไว้ ไม่ต้องทำทุกครั้ง

เมื่อท่านลงทะเบียนเสร็จ ให้กดผ่านเข้าระบบ เพื่อเริ่มการใช้โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ตัวอย่าง

ยืนยันตัวตนเด็กที่จะประเมิน

ชื่อ นามสกุล, หรือเลขประจำตัวประชาชน

นะโม

ผ่านเข้าระบบ
ยกเลิก

ลงทะเบียนเด็กรายใหม่ (กรณียังไม่เคยลงทะเบียน)

กด ผ่านเข้าระบบ

โปรแกรมจะคำนวณอายุเด็กที่เป็นปัจจุบันให้

การประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงอายุ ตาม DSPM

ข้อมูลส่วนตัวของเด็ก		
ชื่อ สกุล เด็กชายนะโม	วันเกิด 23 ตุลาคม 2563	อายุปัจจุบัน 2 ปี 2 เดือน 3 วัน
จังหวัด महाराष्ट्र	อำเภอ महाराष्ट्र	ตำบล ลาดพัฒนา

พัฒนาการ 5 ด้าน ของ DSPM

ช่วงวัย	วันที่ประเมิน	ผลประเมิน	การเคลื่อนไหว	การใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสติปัญญา	การเข้าใจภาษา (การทำตามคำสั่ง)	การใช้ภาษา	การพูด การออกเสียง	การช่วยเหลือตัวเอง และสังคม
กรุณาเลือก ช่วงวัยเด็ก เพื่อตรวจพัฒนาการ								
ช่วงวัย	วันที่ประเมิน	ผลประเมิน						

โปรแกรมจะแสดงให้เห็นว่า ช่วงอายุที่จะประเมินพัฒนาการเด็กได้คืออายุไหน อายุที่ยังไม่ถึงวัยประเมิน โดยมีผลการประเมินของแต่ละช่วงอายุแสดงให้เห็นว่า พัฒนาการเด็กแต่ละอายุ สมวัย หรือสงสัยล่าช้า โดยที่ผู้เลี้ยงดูสามารถ แก้ไข และประเมินพัฒนาการได้

แก๊ย	1 ปี 5 เดือน (17 เดือน)	18 มี.ค. 2565	สมวัย	✓	✓	✓	✓	✓
แก๊ย	1 ปี 6 เดือน (18 เดือน)	26 พ.ย. 2565	สมวัย	✓	✓	✓	✓	✓
แก๊ย	2 ปี (24 เดือน)	24 ธ.ค. 2565	สมวัย	✓	✓	✓	✓	✓
ประเมิน	2 ปี 5 เดือน (29 เดือน)		ไม่มี					
อายุไม่ถึง	2 ปี 6 เดือน (30 เดือน)		ไม่มี					
อายุไม่ถึง	3 ปี (36 เดือน)		ไม่มี					
อายุไม่ถึง	3 ปี 5 เดือน (41 เดือน)		ไม่มี					
อายุไม่ถึง	3 ปี 6 เดือน (42 เดือน)		ไม่มี					

หากท่าน ต้องการประเมินพัฒนาการเด็ก ให้ท่านกดที่ ประเมิน

ประเมิน 2 ปี 5 เดือน (29 เดือน)
 อายุไม่ถึง 2 ปี 6 เดือน (30 เดือน)

วันที่ประเมิน * ผู้ประเมิน *

แบบประเมินพัฒนาการเด็ก อายุ 2 ปี 5 เดือน (29 เดือน)

ตำแหน่งในการประเมิน

ลูกหลานของท่านทำได้หรือไม่ ?

ด้านการเคลื่อนไหว

กระโดดก้าวพื้นแข็ง 2 ข้าง

ทำได้
 ทำไม่ได้

ด้านการใช้กล้ามเนื้อบดเคี้ยว และสติปัญญา

แก้ปัญหาบางอย่างได้ด้วยตัวเอง โดยใช้สิ่งของช่วย

ทำได้
 ทำไม่ได้

ด้านการเข้าใจภาษา

ชื่อวัย: 7 ส่วน คือ หม ตา งู ก ชู ปาก แขน ย่า

หุ่ยหุ่ยไหน

ทำได้
 ทำไม่ได้

ด้านการใช้ภาษา

พูดตอบรับและปฏิเสธได้

ไม่ครับ

ทำได้
 ทำไม่ได้

ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม

ล้างและเช็ดมือได้เอง

ทำได้
 ทำไม่ได้

บันทึก และดูผลการประเมิน

โปรแกรมจะให้ผู้เลี้ยงดูเด็ก

ประเมินพัฒนาการเด็ก 5 ด้าน
ว่าเด็ก **ทำได้**หรือ**ทำไม่ได้**

ทำการประเมินพัฒนาการ

แต่ละด้าน และทุกข้อให้ครบถ้วน

แล้วทำการบันทึก

และดูผลการประเมิน

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

มี 2 แบบคือ **ทำได้ทุกข้อ = สมวัย**

ทำไม่ได้ 1 ข้อขึ้นไป = สงสัยล่าช้า

บัญชีรายชื่อเด็กพัฒนาการล่าช้า

รหัสโรงเรียน * ผู้ใช้โรงเรียน *

แบบประเมินพัฒนาการเด็ก อายุ 2 ปี 5 เดือน (29 เดือน)

ท่านจะประเมินอย่างไร *

ดูรายละเอียดเกณฑ์ใช้หรือไม่ ?

พัฒนาการเคลื่อนไหว

เคลื่อนไหวพัฒนาทั้ง 2 ด้าน

ใช่ ไม่ใช่

พัฒนาการสื่อสารในวงกว้าง และใช้ภาษา

มีภาษาที่เข้าใจได้ชัดเจน โดยฟังเสียงของผู้อื่น

ใช่ ไม่ใช่

พัฒนาการเข้าสังคม

มีสมาธิ 7 วินาที ขณะทำ งานง่าย ปากแหว่ง ตา

ใช่ ไม่ใช่

พัฒนาการสติปัญญา

พูดจนคนอื่นเข้าใจ

ใช่ ไม่ใช่

พัฒนาการช่วยเหลือตัวเองและสังคม

ล้างมือเมื่อต้อง

ใช่ ไม่ใช่

บันทึก ผลการประเมิน

แบบที่ 1 ทำได้ทุกข้อ = สมวัย

➤ โปรแกรมจะแจ้งผลว่า **เยี่ยมมาก พัฒนาการ** ของลูกหลานท่าน อายุ.....ปี.....เดือน สมวัย
➤ และแนะนำให้ท่าน ฝึกพัฒนาการอายุต่อไป.....ปี.....เดือน
 มีภาพ แต่ละทักษะและวิธีการฝึกทักษะที่ชัดเจน

เยี่ยมมาก

พัฒนาการของลูกหลานท่าน อายุ 2 ปี 5 เดือน (29 เดือน) สมวัย

แม่มาให้ท่าน ฝึกพัฒนาการอายุต่อไป 2 ปี 6 เดือน (30 เดือน)

ทักษะ	วิธีการทักษะ
โดย พนมมา ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก	
กระโดดข้ามเชือกบนพื้นไม้วางหน้าได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระโดดอยู่กับที่ ให้ดีก่อน 2. จับเชือกตักไว้ที่ 2 ข้าง แล้วฝึกกระโดดมาจากบันไดขั้นที่ติดกับพื้นหรือจากพื้นต่ำระดับ 3. กระโดดข้ามเชือกให้ได้ก่อน 4. ยืนหันหน้าเข้าหาเชือกโดยวางเชือกคั่นกลาง และจับเชือกตักขยู่ไว้ด้วยมือข้างใดข้างหนึ่ง เชือกผูกบ่วง ๆ จนตักนั้น และสามารถกระโดดข้ามเชือกได้เอง 5. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ควรระมัดระวังไม่ให้เด็กมีอุบัติเหตุในระหว่างทำการกระโดด
เข้าอ่างอาบน้ำและอาบน้ำได้ โดยยืนถือขันน้ำหรือศีรษะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชำรุดถูบอวลให้ดีก่อนโดยใช้น้ำอุ่นหรือศีรษะไปทางด้านหลังแล้วชำรุดถูบอวลไปข้างหน้า

แบบประเมินพัฒนาการเด็ก อายุ 2 ปี 5 เดือน (29 เดือน)

ค้นหาชื่อในการประเมิน >

สถานะของท่านที่ได้ประเมิน ?

ด้านการเคลื่อนไหว

ทรงตัวท่าพื้นแข็ง 2 ข้าง

ทำได้

ทำไม่ได้

ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสติปัญญา

แก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ส่งของช่วย

ทำได้

ทำไม่ได้

ด้านการใช้ภาษา

ชื่อวัย: 7 ส่วน คือ หม ตา จุก หู ปาก แขน ขา

หูอยู่ไหน

ทำไม่ได้

ทำได้

ด้านการใช้ภาษา

พูดจนรับและปฏิเสธได้

ไม่ได้รับ

ทำได้

ทำไม่ได้

ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม

ล้างและเช็ดมือได้เอง

ทำได้

ทำไม่ได้

แบบที่ 2 ทำไม่ได้ 1 ข้อขึ้นไป = สงสัยล่าช้า

➤ โปรแกรมจะแจ้งผลว่า
พัฒนาการเด็ก...ปี... เดือน ด้านที่เด็กทำไม่ได้คือ

➤ และแนะนำ ผู้เลี้ยงดูฝึกเด็กบ่อยๆ
เพื่อให้เด็กสามารถทำได้ มีวิธีฝึกทักษะ
และมี QR Code วิดีโอ ให้ผู้เลี้ยงดูนำไปฝึกเด็ก

พัฒนาการเด็ก 2 ปี 5 เดือน (29 เดือน) ด้านที่เด็กทำไม่ได้คือ

<p>ทักษะที่ทำได้</p> <p>ชื่อวัย: 7 ส่วน คือ หม ตา จุก หู ปาก แขน ขา</p> <p>หูอยู่ไหน</p>	<p>วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก</p> <ol style="list-style-type: none"> เริ่มฝึกจากการชี้ชื่อของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กให้เด็กดู หลังจากนั้นชี้ขานไม่ได้ทำตาม โดยชี้ชื่อของตัวลง ถ้าเด็กชี้ไม่ได้ให้จับมือเด็กชี้ให้ดูตั้ง และออกการช่วยเหลือจนเด็กสามารถชี้ชื่อเองโดยอาจใช้เพลงเข้ามาประกอบในการทำกิจกรรม
--	---

แนะนำ ผู้เลี้ยงดูฝึกเด็กบ่อยๆ เพื่อให้เด็กสามารถทำได้

ท่านสามารถศึกษา การฝึกทักษะเด็กจาก คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM)

← แบบประเมิน

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กจากโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2565 เขตสุขภาพที่ 7

จากการบันทึกผลประเมินพัฒนาการเด็กสามารถทำให้ทราบว่า มีการประเมินพัฒนาการเด็กทั้งหมดกี่คน และแต่ละช่วงอายุกี่คน มีพัฒนาการสมวัยและสงสัยล่าช้าเป็นอย่างไร พัฒนาการที่สงสัยล่าช้า 5 ด้านของ DSPM เป็นอย่างไร

โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย		ผู้ใช้งานทั่วไป (ยังไม่ Login)		ผ่านระบบ (สำหรับเด็ก) สำหรับ Admin				
หน้าหลัก		รายงาน	จำนวนเด็ก	HDC กระทรวงฯ	HDC กรมฯ			
รายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็ก								
หน่วยงาน: ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น								
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น								
คำแนะนํา: คลิก ที่ตัวเลขเพื่อเปิดดูรายชื่อเด็ก								
ลำดับ	ช่วงวัย	ตรวจ	สงสัยล่าช้า	การเคลื่อนไหว	การใช้ชิ้นเครื่องมือเด็กและสติปัญญา	การเข้าใจภาษา (การทำตามคำสั่ง)	การใช้ภาษา (การพูด การออกเสียง)	การช่วยเหลือตัวเองและสังคม
1	1 เดือน	16	2	1	0	0	1	1
2	2 เดือน	11	1	1	0	0	1	1
3	4 เดือน	9	3	2	1	0	2	1
4	6 เดือน	7	1	0	0	0	0	1
5	8 เดือน	4	1	0	0	0	1	0
6	9 เดือน	6	3	2	2	1	0	2
7	1 ปี (12 เดือน)	2	0	0	0	0	0	0
8	1 ปี 3 เดือน (15 เดือน)	3	0	0	0	0	0	0
9	1 ปี 5 เดือน (17 เดือน)	4	1	0	0	0	1	1
10	1 ปี 6 เดือน (18 เดือน)	6	1	0	0	0	1	0
11	2 ปี (24 เดือน)	6	1	1	0	0	0	0
12	2 ปี 5 เดือน (29 เดือน)	3	1	0	0	1	0	0
13	2 ปี 6 เดือน (30 เดือน)	3	0	0	0	0	0	0
14	3 ปี (36 เดือน)	2	1	0	0	0	1	1
15	3 ปี 5 เดือน (41 เดือน)	1	0	0	0	0	0	0
16	3 ปี 6 เดือน (42 เดือน)	3	1	0	0	0	0	1
17	4 ปี (48 เดือน)	3	0	0	0	0	0	0
18	4 ปี 6 เดือน (54 เดือน)	3	0	0	0	0	0	0
19	4 ปี 11 เดือน (59 เดือน)	3	1	1	1	0	0	0
20	5 ปี (60 เดือน)	2	1	0	1	0	0	0
21	5 ปี 6 เดือน (66 เดือน)	1	0	0	0	0	0	0
22	6 ปี (72 เดือน)	1	0	0	0	0	0	0
23	6 ปี 6 เดือน (78 เดือน)	1	0	0	0	0	0	0
รวมทั้งหมด		99	19	8	5	2	8	9

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กจากโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2565 แต่ละเขตสุขภาพ

แม้คู่มือฯ หรือโปรแกรมจะพัฒนาโดย ศูนย์อนามัยที่ 7 แต่ทุกเขตสุขภาพสามารถเข้าใช้โปรแกรมได้ ซึ่งผู้พัฒนาโปรแกรมามองประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย หากผู้เลี้ยงดูเด็กมีทางเลือกหรือนวัตกรรมในการส่งเสริม ฝึกระวัง และประเมินพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงและเลือกใช้ได้ เด็กปฐมวัยในความเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงดูก็จะมีพัฒนาการที่สมวัย ดังนั้น

ดร.สุพัตรา บุญเจียม พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาการเด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 7 จึงได้ประชาสัมพันธ์และสาธิตการใช้โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนี้ แก่ผู้สนใจในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทำให้แต่ละเขตสุขภาพสามารถเข้าถึงโปรแกรมฯ และนำไปใช้ในปี 2565 ดังนี้

ประเภท		ปีงบประมาณ		แยกดูภาพ						
ปีงบประมาณ ก่อน		2565		แยกจังหวัด	แยกอำเภอ	แยกตำบล				
แยกตามเขตสุขภาพ ปีงบประมาณ 2565										
ลำดับ	เขตสุขภาพ	ประเมิน	สมวัย	ส่งย้งช้า	การเคลื่อนไหว	การใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสติปัญญา	การเข้าใจภาษา (การทำความเข้าใจ)	การเข้าใจภาษา (การพูด การออกเสียง)	การช่วยเหลือตัวเอง	
1	เขต 1 เชียงใหม่	11	7	4	1	2	2	1	1	
2	เขต 2 พะเยา									
3	เขต 3 นครสวรรค์									
4	เขต 4 สระบุรี	1	1	0	0	0	0	0	0	
5	เขต 5 ราชบุรี	5	4	1	0	0	0	0	1	
6	เขต 6 ยะลา	15	2	13	0	8	3	3	9	
7	เขต 7 ขอนแก่น	56	44	12	3	3	1	5	7	
8	เขต 8 อุตรดิตถ์	2	1	1	0	0	0	1	1	
9	เขต 9 นครราชสีมา	1	1	0	0	0	0	0	0	
10	เขต 10 อุบลราชธานี	11	7	4	0	2	1	3	1	
11	เขต 11 นครศรีธรรมราช	4	1	3	0	0	0	3	2	
12	เขต 12 ยะลา									

สรุป

โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย พัฒนาจากคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็ก ปู่ย่าตายาย เมื่อได้นำคู่มือฯ ไปให้ผู้เลี้ยงดูเด็กทดลองใช้ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 7 และติดตามประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องจึงสร้างโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยขึ้น เพื่อให้การเข้าถึงและความครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมและประเมินพัฒนาการเด็กของผู้เลี้ยงดูทำได้เพิ่มขึ้น โดยจุดเด่นของโปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนี้ สามารถคำนวณอายุเด็กและเลือกช่วงประเมินพัฒนาการของเด็กให้ผู้เลี้ยงดูได้ ทุกคนสามารถเข้าใช้โปรแกรม แม้คู่มือฯ หรือโปรแกรมพัฒนาโดย ศูนย์อนามัยที่ 7 ทุกเขตสุขภาพสามารถเข้าใช้โปรแกรมประเมินพัฒนาการเด็กนี้ได้ ซึ่งผู้พัฒนามองประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย หากผู้เลี้ยงดูมีทางเลือกหรือนวัตกรรมในการส่งเสริมเฝ้าระวัง และประเมินพัฒนาการเด็กที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงและเลือกใช้ได้ เด็กปฐมวัยในความเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงดูก็จะมีพัฒนาการที่สมวัย และในการศึกษาต่อไปคือการประเมินโปรแกรมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอาจใช้เทคนิค Technology Acceptance Model (TAM) หรือศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรม ซึ่งจะช่วยให้โปรแกรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. โครงการสำรวจสถานการณ์พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของครอบครัวไทย ปี 2560. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข; 2560.
2. สุพัตรา บุญเจียม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก เขตสุขภาพที่ 7. วารสารศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น 2564; 14(1): 40 - 60.
3. Kozuki N, Katz J, LeClerq SC, Khatri SK, West KP Jr, Christian P. The associations of parity and maternal age with small-for gestational-age, preterm and neonatal and infant mortality: a meta-analysis. BMC Public Health 2013; 13(3): 119 - 28.
4. ศูนย์อนามัยที่ 7 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. รายงานผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 7 ปีงบประมาณ 2564. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 11 ธันวาคม 2564]. ; เข้าถึงได้จาก <http://203.157.71.148/data/cluster/mom/download/Denverll64.pdf>.
5. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานา 2558.
6. สุพัตรา บุญเจียม, อธิโสภิญ ทองไทย และปิยะ ปุริโส. คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็ก ปู่ ย่า ตา ยาย. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม 2564;44(2): 97 - 112.
7. สุพัตรา บุญเจียม, อธิโสภิญ ทองไทย และนิตยา ศรีมานนท์. ประสิทธิภาพของคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็ก ปู่ ย่า ตา ยาย. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข 2565; 45(4): 63 - 80.